

drugi. — Te besede pa, dragi moji, niso samo unemu primorskemu Slovencu veljale, ampak veljajo tudi nam in vsem Avstrijancem.

Naš presvitli cesar izvolili so si dve imeni, kar sicer pri prejšnjih vladarjih in tudi pri drugih vladarjih sedanjega časa ni v navadi. Zakaj neki? Pri krstu dobili so imena Franc, Jožef, Karol. Zadnje ime so opustili; ime Franc izvolili so si, da jih spominja rajnega dedeka, srečnega cesarja Franca, a ime Jožef pa ljubljenega cesarja Jožefa II., ki je nekedaj celo za plug prijel ter s tem kmetški stan posebno počastil. Oni tedaj ljubijo svoje podložne, kakor je nekedaj ljubil cesar Jožef II. svoje; to ljubezen pa jim mi iz celega srca vračamo, kajti „naša ljubezen je njihova moč“. — Zeliho pa si sreče, kakor jo je imel Franc; a njihova sreča je pa tudi naša sreča. In ta želja se njim bo gotovo izpolnjevala, dokler se bomo ravnali po njihovem gestu: Viribus unitis: „Sè združenimi močmi“, katerega so si izvolili 12. den februarja 1849. leta.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Domači konji.

Velika nesreča je za naše kraje, da so imeli ves čas sem tujci pri nas prvo besedo ter so nam tudi obgrajali to, kar smo imeli, mi pa smo bili dovolje nespametni, da smo se jim udali. Marsikaj dobrega so nam s tem odpravili, more biti ne iz hudobije, ampak za to, ker tega, kar so pri nas našli, niso bili doma imeli, zato pa tudi niso poznali, je-li kaj vredno ali ne. Kakor pa je tujec sploh, tako je tudi pri nas kar na mah zavrgel vse, kar je našel, ne da bi bil počakal ter iz lastne izkušnje potlej sodil.

Tako je bilo tudi pri konjih. Nekaj časa sem, odkar so se ljudje vrgli bolj na konjerejo, niso znali tuji gospodje, v čijih rokah je bila tudi pri konjereji najvišja oblast, kako bi naše konje, tiste, ki so jih ljudje že imeli, zadosta razograjali. Spravili so tudi v resnici v nekaterih krajih tiste v stran ali ti, ki so jih mesto onih nam vrinili, niso se iz velike večine nič prav obnesli.

Sreča, da se to sedaj že bolj izprevidéva ter misli in tudi dela se na to, da se stari, t. j. konji prejšnjih plemen vzredijo in — vzboljšajo. To je edino pravo stališče. Naši prejšnji ljudje tudi niso bili po norem. Toliko sicer niso upili, češ, koliko imajo „intelligence“ ali omike, toda imeli so je v resnici več, kakor je je more biti v naših dneh po svetu, ne v besedi, pač pa v djanji.

Reči sicer s tem nočemo, da se naj drži človek vselej starega kopita; to ne, kajti raz-

mere so v naših dneh čisto druge, kakor svoje dni in torej mora imeti človek ozir na nje, sicer se zaduši v svoji trmi. Ali preveč, kar tako na besedo kacega kričaća, ki upije, da ne velja staro ničesar, da je le njegovo dobro, ne smemo se poprijeti novotarije. Škoda bi le naša bila.

Kdor redi pri nas konje, ne da jih prodaja, Bog zna, v kake tuje kraje, ampak za to, da so njemu za rabo, pa še tudi v sosednjih okrajih, če jih kdo od ondot kupi, tak stori najbolje, če si izbere lepo, svoje kobilce za plemo ter jo spravi k ces. žrebcu, ki se za njo podaje. Naj ne bo ne prelehek, ne pretežek.

Pri konjereji namreč more v naših krajih le to dvoje veljati; da si vzredi človek konja blizu za vsako delo in da ga še spravi lahko v denar, če ga ravno ni treba doma. Višje naj ne sega pri nas konjerejec, kajti nima za to niti časa, niti v svojem času kupca. Za delo bode pa konj, ako je povoljne rasti in teže — tak, da ga je videti v homotu. Ob enem mora pa še imeti srčnosti in živosti.

Za sejem bode pa konj, ako ima lepo zunanjo obliko, pravilno vzrast, trdnost v hoji — tak, da ga človek lahko vzame za delo, za v voz ali tudi za v kočijo, če je treba. Ako še se zljubi komu, bode še tudi za jahanje. Tak bode pa še tudi za vojaško rabo.

Da ti bode pa konj tak za delo in za sejem, pomeni si za celo življenje, kar ti povemo. Dobro je, da si obdrži človek dobro, kar ima pa vzboljšuje tisto, redno in pravilno. To izda najbolj pri konjereji.

Sejmovi. Dne 6. junija v Račah, Lučah, Ptuj, Brežicah. Dne 7. junija v Kapelah, Loki. Dne 8. junija pri sv. Marjeti na dravsk. polju, sv. Martinu blizu Slov. Gradca. Dne 9. junija v Pilštanju, Poličanah in Trbovljah. Dne 11. junija v Jurklostru. Dne 13. jun. pri sv. Andražu v Slov. gor., Kozjem, pri sv. Duhu v Ločah. sv. Janžu blizu Slov. Gradca, v Brežicah, Rogacu, Zalcu.

Dopisi.

Iz Šmarja pri Jelšah. (Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Šmarje in Slatino.) Na sv. Trojice nedeljo, dne 27. maja imela je naša podružnica sv. Cirila in Metoda svoj 2. občni zbor. Iz poročila blaginikovega smo zvedeli, da stoji naša podružnica razmeroma dobro. Lani je bila poslala v Ljubljano 90 gld. Podružnica ima 5 ustanovnikov in 47 letnikov. Slavna posojilnica na Slatini je darovala za l. 1888. podružnici 15 gld. Denarno stanje bi bilo pri nas še laglje boljše, ako bi tisti, ki imajo veliko pod palcem, nekoliko bolj bili za tako imenitno društvo. Zanimivo je gotovo, da naša podružnica nima v

Šmarji samem nobenega ustanovnika! — K ob-
čnemu zboru, katerega sta sklicala tukajšna
kaplana v zvezi in sporazumljenji s Slatin-
skimi odborniki, prišla je od tam četvorica
častite gospode. Prišli so bili naš neutrudni
podpredsednik č. g. nadžupnik Ant. Fröhlich,
č. g. kaplan J. Kozinc, in pa gospod dr. V.
Janežič z gospodično sestro. V gostilni gosp.
Anderluha zbrana je bila velika množica kmeč-
kih udov in poslušalcev, ko se je pričelo zbo-
rovanje. O tej priliki razložil je tajnik, kako
važen je znani odgovor naučnega ministerstva,
kar se tiče naše ljudske šole in slovenskega
šolstva sploh. Našo doslej čisto slovensko šolo
hotel je deželni šolski svet lani ponemčiti. Proti
temu povelju uložili smo bili rekurs na mini-
sterstvo in glejte, po dolgem čakani smo do-
bili letos odgovor z Dunaja od naučnega mini-
stra. Jedro te odloke je to: Slovenski materni
jezik je vseskozi učni jezik na šoli Šmarski.
Nemščina kot predmet pa se začne poučevati
v 3. šolskem letu. Starši, kateri nečejo, da bi
se njih otroci učili nemščine, naj to samo na-
znanijo ob začetku šole šolskemu vodstvu, pa
se jim ne bode treba učiti nemški. Nemščina
torej pri nas zdaj ni obligatna, ako se stvar
pogleda z nedolžnimi očmi. Črnogledi pa so
našli v tej ministrovski odloki, da tiči v njej
vendar še nekaj, kar nasprotuje osnovnih po-
stav § 19. In zato smo zdaj uložili še pritožbo
na c. kr. državno sodišče na Dunaji. Kmečki
poslušalci so bili sila veseli, ko so slišali, da
je zmagala naša pravična reč, da nam je ce-
sarjev minister spet povrnil to, kar so nam
Gradčani hoteli vzeti zoper našo voljo. Omeniti
moram še to, da pri našem občnem zboru razen
g. Anderluha in razen g. pl. Ilijašiča, ni bilo
nobenega tržana Šmarskega navzočega.

Iz Šoštanja. (Čuden izlet.) Dne 31.
maja, na Božjega telesa dan so si nemškutarji
pri nas a ne domači, napravili nek „turner-
fest“. Prišli so tudi turnerji iz Celja. Žalostno
je, resnično boli človeka srce, kedor je videl,
kaj se je vse godilo. Ker je ravno božjega te-
lesa dan bilo, je kakor po navadi procesija s
svetim rešnjim telesom šla proti Družmirji in
zopet nazaj. In te nemčurske postave so pa
med tem časom strašno razsajali in rjuli po
trgu. Res ne vemo, ali so bili pijani ali kaj
jim je bilo. Med procesijo so naši zvonovi pri
farni cerkvi sv. Mihela premilo zvonili ali tri-
jančili in temu nasproti se je turnerska „Blech-
musik“ močno oglašala in vse sorte „viže“ kru-
lila. V procesiji so naše slovenske pevke lepe
svete pesmi prepevale in v trgu so „tajči“ svoj
zamolkli „hoch“ in „gut heil“ na vso moč kri-
čali. Mnogo, mnogo ljudi, ki so od daleč prišli,
da bi se procesije udeležili, so iz radovednosti
od procesije izostali, da so te komedije gledali.
Moj Bog, današnji dan je že tako malo pobož-

nih ljudi in potem jih še take nemčurske skuš-
njave motijo. Po našem trgu, ki je vendar last-
nina Slovencev, so visele puntarske črno-rdeče-
žolte zastave. Ena taka frankfurterca je visela
pri gospodu T., njemu mi svetujemo, naj se po-
prej nemški nauči, da ne bo takšen „tajčver-
derber“. Nek gospod, ki je na koncu tiste hiše,
kjer stanuje, eno takšno puntarsko zastavo
obesil, je v našem slovenskem trgu rojen in že
dalj, ko 30 let od Slovencev živi. Mi mu sve-
tujemo, naj rajše na svoje gospodarstvo gleda
in ob enem mu naznamo, da se ga bomo od-
sehal ogibali in mu ne bomo več slovenskih
grošev nosili, in danes čez 10 let, morebiti 5
let bode drugače piskal. Drugih ne bomo ome-
nili, pa samo to jim rečemo, da je malo lepo za
nje, ki svojo slovensko kri tako grdo onečastijo!
Slava pa vsem narodnjakom, ki so te vse ho-
matije čisto ignorirali! Živel naš Slovence!
Živel naš slovenski stan. Dvanajstotica.

Iz Vranskega okraja. (Šolarska za-
stava.) Naš okraj vidno napreduje; akoravno
je majhen, vendar zamoremo marsikaterokrat
poročati dobro in lepo o njem. Bogu se moramo
zahvaliti tudi, da se po tem okraju le izjemoma
godijo nerednosti. Ljudstvo je trdno katoliško
in zvesto narodno. Pred kratkim ste poročali,
da se je ustanovilo v Braslovčah prepotrebno
„bralno društvo“, ki je v vrlih rokah — bratje
Prislani so vedno čvrsti narodni stebri —; to
se veselo razvija. Poročali ste o mnogih do-
brodelnih činih dobrosrčnih Vrančanov in o ve-
seli sedemdesetletnici slovenskega korenjaka
očeta Šorna. Naj vam bode dodana toraj zopet
vesela dogodbica v vencu napredka tega okraja.

Kakor na Vranskem, tako so se tudi v
sosednjem prijaznem Št. Jurji ob Tabru po trudu
in prizadevanji vrlega ondotnega nadučitelja
g. Šorna dogovorili, da omislijo šolski mladini
lepo banderco, katero jo ima ob procesijah spo-
minjati, da povzdigne svoje srce kvišku, kjer
stoluje vsegamogočni vladar. V prav kratkem
času imel je g. nadučitelj potrebno svoto na-
brano in sedaj že se je slovesno blagoslovila
zastavica. Blagoslov podelili so ji sami preč.
gosp. župnik Globočnik, prevzemši to nalogo
kljub svoji bolehnosti. V prelepih besedah raz-
jasnili so pomen bandera in dolžnost mladine,
varovati se greha, kakor je treba zastavo belo
in nježno varovati madežev. Po cerkvenem
opravilu odšla je mladina z došlimi mnogimi
gosti v šolo, kjer je vse pristrčno pozdravil g.
nadučitelj Šorn, poudarjajoč, da je zastava
vidni spomin na 40letnico vladanja presvitlega
cesarja. G. nadučitelj Reich iz Gomilskega je
mladini v daljšem govoru opisal, kako zgo-
dovina vseh časov časti in slavi bandera in zna-
menje sv. križa, ki se leskeče na tej zastavi,
znamenje, v katerem je bilo pridobljeno že brez-
številnih zmag. Ko je mladina z g. katehetom

konečno molitev odmolila, bila je slovesnost pri kraji. Dve deklici izročili ste šopke gospej botri Antoniji Apat, dobrosrčni prijateljici mladeži, in g. županu Valentinu Južni, poštemu narodnjaku te doline. Zastava je krasno izdelana in je tvorba iz velike zaloge J. Heindla na Dunaji, Štefanski trg v palači nadškofijski. Naj še sosedni farani posnemajo pridne Šent-Jurjane!

Iz Sobotincev pri Ptui. (Siva ajdna) Več ko čletna skušnja svedoči, da preseže siva ajdna navadno črno ajdno v rodovitnosti daleč, najmanj za trojni pridelek jo prekosi in ni gledé zemljišča zbirljiva, tudi ne zahteva gledé časa in običajnosti sejatve od črne nikakega razložka. Sme se torej kot drugi pridelek v enem in istem letu smatrati za najboljši dohodek kmetijstva, toda ona je od mnogih kmetovalcev še vse premalo obrajtana. Naj bi vendar pomislili, da je v sedanjem času ko davki in druga plačila vsako leto višje rastejo, treba tudi gledati na to, da se po večih pridelkih tudi dohodki množijo. Dobro bi bilo, ko bi se poprijeli oni, ki se s pridelovanjem žita bavijo, takih sort semena, ki od navadnih mnogo večje pridelke vržejo, in v tem oziru je goraj imenovana ajdna kaj izvrstna. Mislim, da toraj ne bode odveč, ako kmetovalce pri bližajoči se setvi zopet na njo opozorim, ker sem prepričan, da je, kdor bo z njo poskusil, ne bode več opustil. Ako bi kdo želel zanesljivega semena, naj se dosledno do 24. junija oglasi pod uže poznanim naslovom: „Jan. Vidovič v Sobotincih, pošta Možganci“. Naročnikom se bode potem vstreglo do 30. junija po vrsti, dokler bode kaj, cena za hektoliter brez zavitka bode 5 gl.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo svitli cesar poda se v soboto, dne 9. junija v Budo ter vzprejme potem v nedeljo delegaciji. V nagovoru bode tudi odstavek o razmerji, v katerem stoji naše cesarstvo proti drugim državam. — Drž. zbor pretrgal je v torek večer svoje zborovanje. Načrt postave o žganih pijadah je vzprejet v drž. zboru brez spremembe, a ne brez dolgih in — nepotrebnih govorov. — Poslanca dr. Gregorec in Vošnjak sta stavila do grofa Taaffeja vprašanje gledé potrjenja okr. odbora v Celji in na Ptui. — Vodja Čehov, dr. Rieger odstopi poslej to čast ali grofu Clamu ali pa Zeithammerju, on pa dobode bojda plemstvo barona. — V delegaciji tudi letos ni voljen za Štajarsko noben Slovenec pa tudi noben konservativec. — V Gradci so si naredili, kaki dve leti bode tega, šulverein za Nemce, sedaj pa so to društvo preselili na Dunaj, češ, da bode ondi lažje delovalo. Društvo pa ne dela nič bolje, kakor nemški šulverein. Obe društvi

žrete slov. otroke, če jih le dobite v roke. — Slov. Korošci so krotke duše, skorej so že pre-krotki. Zmirom in zmirom se jim še vsiljuje neka zahvalnica dr. Weitlofu in Ghonu. Zakaj se gre v njej? Za to, da slov. ljudstvo izreče: Dobro je za nas, če se nam vzame prej ko prej — materna beseda, saj nas je lahko sram, da smo slov. krvi! To je hudo. — Kakor se pravi, skliče se že v tem meseci drž. zbor v Ljubljani, toda le za malo časa. Ko vzprejme postavo o prestrojenji zemljiške odveze, pa se mu sklene zborovanje. — Društvo „Narodni dom“ ima v soboto občni zbor v Ljubljani, bralno društvo v Kranji pa je dobilo novo zastavo. — V Gorici so trgovci malo prijazni slov. ljudstvu in je naravno, da se to odločuje poslej od njih ter ne mara pri njih več kupovati blaga. More biti spameti to dotično gospodo. — Avstrijski Lloyd je društvo v Trstu, ki ima vse ladje v rokah, na katerih se prevaža ljudstvo in razno blago v tuje kraje. Država daje mu precej podpore, toda pri vsem tem se društvu ne godi predobro. Lani se mu je znižalo blizu za en milijon dohodkov. To ni veselo. — V Koroškem okraji še tudi poslej ne bode porotnih sodeb, ker vlada nima zaupanja do porotnih mož ali kali. — Italijansko šolsko društvo „Pro patria“ v Trstu ne dobi od vlade dovoljenja, da bi imelo doli po Italiji podružnice. Kako tudi? To bi bilo malo, da ne privoljenje za izdajstvo. — Minister Tisza ni imel srečne ure, ko je v ogerskem drž. zboru odsvetoval trgovcem, naj ne pošiljajo svojih reči na razstavo v Parizu. Trgovci storé to sedaj gotovo, ako še pride sploh do razstave.

Vnanje države. Sv. Oče so se pri zadnjem konsistoriji britko pritožili čez italijansko vlado. Ona kuje že dalje časa le postave, vsled katerih skorej ne more duhovnik nobene besede izreči, da ne stoji za njim žendarm. — Vseučilišče v Bologni obhaja letos svojo 800-letnico. K slavnosti pride tudi kralj in kraljica, ne bode pa zastopnika sv. Očeta in vendar je vseučilišče delo papežev. — Na razstavo v Parizu tudi Španija ne svetuje iti svojim trgovcem, vendar pa jim da, če gredó, nekaj podpore. — Francosko ministerstvo še ni padlo, da si ga je general Boulanger bil hudo v poslaniški zbornici prijel. Njegov predlog, naj se prenaredi ustava ter odpravi predsednik republike, še tokrat ni obveljal. — V Belgiji ima katol. stranka večino v drž. zboru pa tudi v obč. zastopih. Pri zadnjih volitvah so liberalci hudo pritiskali, da bi dobili večino v obč. zastopih ali hvala Bogu, niso jo dobili. — Anglija izprevideva, da ima premalo vojakov in vojnih ladij. Sedaj hoče 26 milj. izdati za to, da se vredijo pristanišča. Nekaj je to že, ali pa je že tudi zadosta? — V nemškem dež. zboru velja poslej doba poslancu pet let, doslej samo